

OPINIE

la

articolul Autorului **Andrew Chakhoyan**, fondator, partener la management și consultant strategic al Forumului Economic Mondial, de pe site-ul <https://www.weforum.org/agenda/2017/12/is-management-era-over>, pagina Forumului Economic Mondial, intitulat:

„Este era Managementului depășită?”

Credem că singura salvare a autorului de la ridicol, în acest moment, este semnul întrebării, pe care și l-a pus singur.

Concluzia semnului întrebării, dacă este aceea pe care o formulăm noi, adică aceea că nu a găsit un înlocuitor pentru „Conceptul de Management”, ar fi salvatoare pentru autor, cu condiția să nu se declare de acord cu argumentația pe care o prezintă, ci să o abordeze doar ca pe un curent de opinii supus discuțiilor specialiștilor în management și nu numai.

A formula și a susține o idee de desființare a Managementului, fără a pune ceva în loc, este una foarte periculoasă.

Îi redăm autorului opiniile unor specialiști de notorietate mondială despre management și rolul lui în Lumea contemporană și, dacă îi poate contesta, îl aștept la discuții, dar până atunci opiniile vehiculate sunt de neacceptat, pentru că produc o derută generală, într-o perioadă în care se fac mari eforturi pentru modernizarea managementului organizațiilor, înțelegând inclusiv managementul statal.

Peter Drucker, cea mai prestigioasă minte, în opinia americanilor, pe care știința managementului a creat-o vreodată, spunea: „Nu există țări bogate și țări sărace, ci numai țări bine conduse și țări prost conduse” și „Managementul este principala cale de creștere economică”.

Richard Farmer spunea și el: „Importul de cunoștințe de management poate fi mai productiv decât importul de tehnologie”.

Jean Servan Schreiber, la rândul său, spunea: „Managementul este arta artelor, întrucât are în vedere dirijarea talentelor oamenilor”.

Aurel Manolescu spunea că: „Resursele umane sunt unice în ceea ce privește potențialul lor de creștere și dezvoltare, precum și capacitatea de a-și cunoaște și învinge propriile limite”.

Albert Einstein zicea: „Tot ce este valoros într-o societate umană depinde de oportunitatea acordată individului de a se dezvolta. Tot ce este grandios și plin de inspirație este creat de individul ce poate lucra în largul său”.

Paul Hawken spunea, la rândul său, că: „Managementul performant este arta prin care problemele devin atât de interesante și soluțiile lor atât de constructive încât toți să își dorească să lucreze asupra lor să le rezolve”.

Aleksandr Pușkin spunea că :„Unde sunt probleme, trebuie să existe și soluții, însă trebuie căutate cu răbdare. Numai falsele probleme nu au soluții”.

Milan Kuber spunea și el că: „O îmbunătățire cu 25-40% a utilizării capitalurilor (deci a resurselor și rezultatelor, zicem și noi), se poate face și numai prin măsuri de bun-simț” (deci prin management), și ne oprim aici doar din rațiuni de spațiu.

Avem un fond de date enorm, care, cel puțin acesta, ar trebui sistematizat și utilizat de către autor, pentru a-și verifica susținerile.

Cei care o fac servesc o cauză nobilă pentru omenire – să nu compromitem ceva, înainte de a pune în loc altceva mai bun.

De altfel, este prima dată în istoria științei când se încearcă să se discrediteze ceva, fără a se pune în loc, cum am arătat, ceva mai bun, nu declarat, ci demonstrat.

Până acum rezultatele științei au depășit practica, și a fost firesc, demonstrându-se acest lucru, dar între obținerea lor și aplicarea practică a fost o luptă deloc simplă, inventatorii de multe ori și-au riscat și viața pentru a le susține.

Redăm, la întâmplare, câteva exemple:

1. Din Istoria telefoniei

Cu peste o sută de ani în urmă, **un ziar american** scria că a fost arestat un individ pentru vina de a pretinde că a inventat un aparat **prin care s-ar putea vorbi la distanță**, concluzionând: „**Evident, nu poate fi decât o excrocherie; publicul american este prea inteligent ca să-l creadă**”.

În 1877, **președintele SUA**, Rutherford Birchard Hayes, după ce a asistat la o demonstrație cu telefonul a doctorului Alexander Graham Bell (1847-1922), a spus, fără să ezite: „**Ca invenție este extraordinar, dar la ce altceva mai poate folosi?**” Tot atunci, Joshua Coopersmith **a fost arestat** la Boston pentru că a încercat să vândă acțiuni pentru întreprinderea de telefoane, fiind acuzat că: „**Toți oamenii normali știu că este imposibil să se transmită vocea umană printr-o sârmă**”, după cum se scria în presa vremii.

Doar câțiva ani mai târziu, Graham Bell își breveta telefonul.

2. Din Istoria transportului feroviar

În anul 1641, scriitorul francez Marion de Lorel, vizitând celebrul ospiciu parizian „Bicêtre”, l-a întâlnit acolo, în dosul unor gratii masive, pe Solomon de Queau, considerat nebun, pentru că „**a proferat un lucru**

absolut tâmpit, și anume că vrea să folosească aburul ca forță motrice”.

La mijlocul secolului XVII, „Nebunul”, **genialul Queau** prevăzuse cu peste 100 de ani înainte apariția drumului de fier.

De altfel, nici proiectul din anul 1825 al lui George Stephenson (1781-1848), constructorul primei locomotive cu aburi pentru transportul minier pe șine de oțel netede, n-a fost primit cu mai multă înțelegere. Presa vremii afirma că locomotiva **poate împiedica vacile să pască, găinile să ouă, iar femeile gravide riscă să avorteze numai la vederea unui vehicul circulând cu viteza fantastică de 4,5 km pe oră.** În ziarele germane din acel timp, erau publicate părerile unor „**Experți**” convinși că „**dacă trenurile vor circula cu viteza înspăimântătoare de 15 mile pe oră sângele va țâșni din nasul călătorilor și pasagerii se vor sufoca trecând prin tunele**”.

Faimosul industriaș Vanderbilt l-a concediat pe George Westinghouse (1846-1914), **inventatorul frânelor pneumatice pentru trenuri** (1869), pentru simplu motiv că: „**Nu avea timp de pierdut cu un nebun**”.

3. Din Istoria radiodifuziunii și televiziunii

La 11 martie 1878, Thomas Halva Edison (1847-1931) prezenta în fața Academiei de Științe din Paris noua sa invenție, „**fonograful**”. Atunci, cunoscutul filosof Boillot s-a ridicat indignat împotriva „**îndrăzneliilor unui ventriloc american care-și permite să socotească drept nerozi o înaltă adunare de savanți**”. Curios, dar peste 44 de ani chiar Edison avea să afirme: „**Povestea asta cu radioul este o manie care va trece destul de repede**”.

În 1946, D. F. Zanuck, conducătorul celebrului 20th Century-Fox, declara, răspicat: „**Televiziunea nu va putea acapara piața pentru mai mult de șase luni, lumea va obosi repede petrecându-și serile privind într-o ladă de lemn**”.

4. Din Istoria electricității

În anul 1878, Comisia Parlamentului Britanic, constituită special pentru a examina noua lampă cu incandescență inventată de Edison, concluziona: „**Nici un om care are câteva cunoștințe și puțin bun-simț nu o va putea lua în considerare**”.

5. Din Istoria transportului naval

În anul 1810, Robert Fulton (1765-1815) a propus să organizeze o linie de comunicație cu vapoare pe Dunăre, între Viena și Ulm. Academia Bavareză de Științe a respins această „**absurditate**”, pe motivul că „**vasele cu aburi nu vor putea niciodată atinge viteza plutei ce coboară pe Dunăre, întrucât această viteză reprezintă limita maximă pentru toate vapoarele din trecut, prezent și viitor**”.

6. Din Istoria aviației

În 1777, profesorul Defontage a creat prima parașută, numind-o: „manta zburătoare”. Neputând să o experimenteze, neavând avion, a cerut justiției să-i dea un condamnat la moarte (și i s-a dat) care să sară. **Acesta a sărit și a scăpat de închisoare și cu viață.**

7. Din Istoria Computerelor

În anul 1943, Th. I. Watson, președintele concernului IBM susținea: „**Nu cred că în toată lumea se va reuși să se vândă mai mult de cinci computere**”.

8. Din Istoria armelor de distrugere în masă

La începutul secolului XX Jules Henri Poincaré (1854-1912), matematician francez, spunea că: „**Bunul-simț numai el singur e suficient să ne spună că distrugerea unui oraș prin dezintegrarea unei jumătăți de kilogram de metal este o imposibilitate evidentă**”. În 1945, cantitatea pentru reducerea Hiroșimei la dimensiunile unui pumn de moloz radioactiv a fost de circa un gram.

9. Din Istoria astronauticii

După cum se știe, la Programul Apollo, americanii **au avut mari probleme. Navele proiectate, după decolare, se aprindeau.** Trebuia inventat un metal care să reziste la fricțiunea generată de ieșirea navetelor din atmosferă. **Rușii veneau tare din urmă.** Administrația Americană **a aprobat fonduri de cercetare nelimitate** pentru rezolvarea problemelor.

Cu toate ofertele bănești făcute oamenilor de știință din domeniul astronauticii, aceștia nu au putut să rezolve problema.

La o dezbatere largă cu oamenii de știință, unul dintre ei, **de altă specialitate**, a venit cu următoarele observații pertinente, care, după noi, **sunt valabile** în orice activitate, nu numai de cercetare, ci și în activitățile curente:

- fiecare om, indiferent de capacitatea lui de cercetare științifică într-un domeniu, **atinge o limită, un plafon.** Peste acest plafon, **orice ofertă financiară este zadarnică**, pentru că el nu poate crea sau produce mai mult, **deci nu poate sparge acest plafon;**

- oamenii suferă, **în general**, de o deformație psihologică, au rețineri să spună ceva, ce nu sunt siguri, pentru a nu se face de râs (**deci, au această inhibare**), din care cauză **omenirea pierde enorm de mult.**

I s-au cerut soluții. Acesta le-a avansat, repede și fără rezerve:

- să se formeze grupuri de specialiști pe probleme, **dar din domenii diferite** - aceste grupuri s-au numit ulterior **paneluri;**

- să li se dea asigurările necesare membrilor grupurilor **că nu vor fi deconspirați** ca autori ai soluțiilor decât atunci când acestea **vor fi fost confirmate ca valabile și la cererea lor**.

- să se descompună problemele de rezolvat **pe componentele lor** pentru a fi abordate cu mai multă ușurință;

- să se facă raportări **confidențiale ale rezultatelor**, confirmându-se soluțiile viabile și **să se reia cercetarea** pentru rezolvarea celorlalte (de aici, metoda este cunoscută sub denumirea **reiterare**, iar metoda propusă, în ansamblu, a rămas sub denumirea de **Tehnica Delfy** sau **Metoda iterativă**).

Soluțiile propuse **și-au demonstrat viabilitatea**, problema s-a rezolvat repede, Nava Apollo **a ajuns pe lună înaintea rușilor**, pe baza imaginației corecte a acestui specialist. Deci, propunerile lui, **în ansamblu**, au fost validate, inclusiv, sau poate mai ales, sub aspectul **eliminării fenomenului de inhibare**, fiind un mare câștig pentru știință și activitatea practică. **Din păcate**, însă, **ca multe cuceriri ale științei, valoroase**, care nu necesită eforturi de niciun fel, **nu se aplică în management** decât cu rare excepții.

Cât costă o asemenea inițiativă? Nimic. Dimpotrivă, aduce numai avantaje.

Cât pierd managerii din cauza inhibării oamenilor, când ar putea rezolva problemele mari cu care se confruntă cu un simplu panou în care să le afișeze problemele de rezolvat, indicându-le câștigul și asigurându-le confidențialitatea la care ne-am referit.

X

Dacă autorul ideii că **Era managementului a trecut?**, la care mă refer, și cei care îl susțin doresc să aibă câștig de cauză, atunci să vină cu soluții concrete pentru a înlocui managementul ca știință și practică socială cu altceva, a cărui viabilitate să o demonstreze, nu doar să o declare.

Mai mult, ca specialist în management, am argumente forte că managementul performant nu exclude noutățile, inclusiv cele exemplificate de autorul respectiv, ci, dimpotrivă, le asimilează rapid.

De altfel, societatea bazată pe cunoaștere în care ne aflăm, al cărei „motor” sunt cunoștințele, pe care oamenii trebuie să le asimileze și să le transforme în avantaj competitiv, se face, astăzi, până acum, numai printr-un management performant.

Managementul, din această perspectivă, are, pe lângă acest obiect de importanță fundamentală, funcții ale managementului și funcțiuni ale organizației, adecvate, care, neînlocuite cu altceva, produc un adevărat dezastru.

Iată funcțiile consacrate: **prevederea, organizarea, coordonarea, antrenarea și controlul, auditul evaluarea**.

Un proces economic proiectat și operaționalizat nu se poate realiza decât parcurgând aceste funcții. De pildă, nu poți relua un ciclu de activitate fără hulitul **control, audit și evaluare**, care să îți arate unde ai greșit, astfel încât să nu mai repeți, și ce fenomene se conturează în viitor pentru a te adapta, fără să riști sau să riști rezonabil, acceptabil. Mai mult, specialiștii în management, care au conturat evoluțiile lumii contemporane, ale **economiei bazate pe cunoștințe**, au stabilit și noi funcții ale managementului, impuse de aceste condiții diferite, dintre care menționăm: **funcția de stabilire a necesarului de cunoștințe**, cea de **stabilire a zonelor de cunoștințe disponibile**, funcția de **asimilare a cunoștințelor** și **funcția de transformare a cunoștințelor în avantaj competitiv**. Au definit, de asemenea, un nou tip de capital, **capitalul de cunoștințe**, pe care îl consideră cea mai modernă formă de capital și, ca urmare, organizațiile trebuie să fie apreciate prin proporția pe care o deține această nouă formă de capital în totalul capitalurilor folosite.

Pe de altă parte, organizația este condusă de către manageri prin organizarea și realizarea **funcțiilor** pe care aceasta le are, adică **funcțiunea de cercetare – dezvoltare**, **funcțiunea de producție**, **funcțiunea comercială și de marketing**, **funcțiunea financiar-contabilă și funcțiunea de personal**. Până când acestea nu se înlocuiesc cu altceva, trebuie respectate și tratate ca atare.

Mai mult, specialiștii în management au stabilit că în contextul economiei și societății bazate pe cunoștințe organizația ar trebui să aibă și o nouă funcțiune, **funcțiunea de cunoștințe**, mai ales în prima perioadă de adaptare.

Iată numai o parte dintre aspectele **care țin de management**, care nu pot fi abandonate doar prin afirmații ci, dacă se face, trebuie să se vină cu soluții, altfel se **bulversează știința și practica economică**, cu consecințe imprevizibile, știind că evoluția economiei este aceea care poate sta la baza **realizării speranțelor Omenirii**.

Desigur, Perfecțiunea nu există pe Pământ, ci numai în CER. Ca urmare, Managementul cumulează și el tarele Democrației. Nu există o Democrație reală, ci una interesată. Cu cât crește fisura dintre Democrația reală și cea efectivă, tarele se reflectă și în management, **dar nu din cauza managementului**, ci, așa cum am arătat, din cauza fisurilor în perfecțiune, în Democrație, care duc la pierderea unor idei și valori care nu costă nimic, decât daunele create **de interesele obscure**. Aici, dacă Forumul Economic Mondial **ar veni cu unele soluții** ar fi un balsam pentru oameni și pentru Omenire. Noi știm ce trebuie – **selecția liderilor politici pe criterii de performanță și corectitudine** - , dar, ca realizare, ne depășește posibilitățile.

Prin afirmațiile de mai sus **nu am angajat nici o instituție a Statului român**, ci sunt doar opiniile personale formate în calitate de conducător științific la doctorat în economie și conducător de doctorat la cca 100 de doctoranzi, formați pentru majoritatea domeniilor și sferelor activității economice și sociale din România.

Prof. univ. dr. DHC. IOAN BOGDAN
Membru titular al Academiei Oamenilor de Știință din România